

Oberczián Géza

RÓMA

I. E. 50 KÖRÜL

Zötyög a kocsi a terméskövekből kirakott úton. A lány a vállamra hajtja a fejét, zaklatott álmában meg-megrándul, átkarolom. A rabszolga, akit a lány apjától kaptam, hangosan nógatja a fáradt lovakat. Tudja, ha megérkezünk, felszabadítom.

A saru tökéletesen illeszkedett a kecses lábra. Aurélia örömmel nézegette, talpra szökkent és pörögni kezdett, majd körbefutotta a kertet, lihegve toppant elém egy rododendron bokor takarásából, megölelt. Köszönöm, suttozta, nagyon szép. Lehuppant a padra, és elmélyülten tanulmányozni kezdte a pántokba vésett figurákat. Meséld el, fordult hozzám, meséld el, mik ezek a jelenetek, te olyan jól tudsz mesélni... Az idevezető utamat mutatják be, feleltem, elindulásomat Pannóniából, a Duna-parti oppidiumból, kalandjaimat az Itáliába vezető utazás során, hogy megérkezhessek Rómába, és a nagy Cicerótól tanulhassak politikát és a míves beszéd tudományát, és mivel ő rokonotok, így kerültem az ő javaslatára atyád szolgálatába a te nevelődként. A lány tüzetesen megnézte a bőrbe faragott apró mintákat és felsóhajtott: ez tényleg mind benne van, gyönyörű.

Ez a te tanítód tényleg sokoldalú, mosolygott Caius, a lány lábát simogatva. A Caesar által építtetett új Fórum legfontosabb templomának, a Venus Genetrixnek az oldalánál ültek, távolabb az építkezés zajától, a rabszolgahajcsárok folytonos kiabálásaitól és ostorcsattogtatósaiktól, a fájdalmas jajgatásoktól. Ő egy tudós pannóniai, mondta Aurélia, te is tanulhatnál tőle. Caius megcsóválta a fejét, engesztelően megsimította a lány arcát, és csak azután válaszolt: ő Ciceró híve, és hidd el, én tisztelem a nagy szónokot, a Haza Atyját, de a tanai, amiket manapság terjeszt és mond, azok károsak, a növekedéshez, fejlődéshez igenis szükség van Caesarra, az ő víziója egy nagy és erős birodalomról olyan távlatokat nyit Róma előtt, amit a köztársaságpártiak el sem tudnak képzelni. Caesar a jövő, Ciceró a múlt, jelentette ki, és felpattant.

Sajnálom, folytatta, hogy a nagybátyád ennyire befolyásolja a családodat, hogy ezt nem látod se te, se az apád... Aurélia zavartan hallgatott, érezte, hogy valami ebben az érvelésben nem helyes, de nem tudta megcáfolni. Ebédidő volt, indulnia kellett, megcsókolta Caiust és elindult a Forum Romanum főutcáján át hazafelé.

Milyen heves ez a te szerelmed, ez a Caius, kedvesem, nyugtatgattam Auréliát a délutáni szieszta alatt, hogy ne gondoljon ezekre a dolgokra: nekünk, és elnézést, hogy magamat is a családba sorolom, tudom, egy senki vagyok köztetek, tanító, alig több, mint egy rabszolga, de mégis úgy érzem, ide tartozom, és hidd el, nekünk semmi közünk a hatalmasok csatározásaihoz. A családod gazdag, a barbárokkal kereskedik, mit kezdene Róma, legyen az köztársaság vagy akár a császárság, márvány nélkül, ezekből épül Caesar Fóruma is, vagy réz nélkül, és bronz nélkül, ezeket az apád hajói hozzák Daciából, Pannóniából és ki tudja, honnan. De ebből készülnek a fegyverek, és ha már itt tartunk, a Caesart dicsőítő szobrok is... elhallgattam, láttam Aurélián, hogy valamin nagyon elgondolkozott. Végül azt kérdezte bizonytalanul, nem bűn-e kiszolgálni a diktátort, nem kellene-e ezekkel az anyagokkal a köztársaságot segíteni? Bevallom, nehezemre esett a válasz, sajnáltam az ártatlan, őszinte ideáit összetörni, de mit tehettem, olyan helyzetbe került, ahol fiatal kora ellenére látnia kell az összefüggéseket, mert ha csak az érzelmeire hallgat, előbb-utóbb összetörik... nézd, mondtam, finoman formálva a szavakat, hogy könnyebb legyen megemésztienie, nézd, itt nem oldalakról, hanem gazdasági erőről van szó. A te családod nagyon gazdag, olyan anyagokat és tudást biztosít, olyan kapcsolatokkal rendelkezik, amelyek mindenki számára fontosak itt Rómában. A köztársaság még erős, de már megfeneklett, csak ideig-óráig képes fenntartani a gazdasági erejét. A köztársaságnak nincs jövőképe, és a nagy vagyonok, mint a tiétek, elfogynak, szétaprózódnak, Róma megszűnik annak lenni, amivé sok évszázad alatt lett. A hatalom megtartásához először is gazdasági erőre van szükség. Ez pedig Caesarnál van, ő tud fizetni anyagért, munkáért, ahhoz, hogy ne szegényedjete el, ki kell őt szolgálni. Az így megszerzett pénzzel lehet azután másokat támogatni, ha akarjuk... Aurélia zavartan nézett rám. Hol itt a becsület, kérdezte. A logika nem mindig becsületes, feleltem.

A lány hamarosan férjhez megy, nem lesz szükség a szolgálataidra tovább, mondta Marcus, aki tíz éve kenyéradó gazdám, beszélgetőtársam, és, eddig legalábbis úgy gondoltam, jó barátom is. A lányom tanítása befejeződött, más munkát kell keresni magadnak, tette hozzá, talán a legjobb lenne, ha hazamennél Pannóniába. Nehezen tudtam volna válaszolni, meglepett a dolgok ilyen alakulása, reméltem, hogy a jelenlegi, nagyon is kielégítő állásom örökre megmarad, mert bár tudtam, a lány egyszer felnő, mégsem akartam belegondolni, mi lesz akkor. Hát mégis haza kell mennem, bár nem szerepelt a terveim között. Meghajtottam a fejem és távoztam.

Gyönyörű vagy, te leány, minden férfinak elcsavarod a fejét, Róma a lábaidnál hever majd ma este, mondtam Auréliának, amikor megjelent a dolgozószobámban az új ruhájában. Lábán a tőlem kapott saru, boldog voltam, hogy legalább ennyit tudtam adni neki, mielőtt el kell válnom tőle. Aurélia szomorúan nézett rám: Caius nem lesz ott, csak csupa ismeretlen, pedig én őt szeretem, csak hozzá akarok feleségül menni... Erre nem tudtam mit mondani, Caius plebejus származású, az apja pék, és bármennyire is tehetséges a fiú, Vitruvius Polló, a híres építész tanítványa, lehetetlen, hogy hozzáadják egy dúsgazdag patricius lányát. Megöleltem, majd meglehetősen undok módon jó szórakozást kívántam neki az estéhez. Sírva ment ki, és nekem is erőt kellett vennem magamon, hogy el ne érzékenyüljek. Senkim nincs a világon rajta kívül, és hamarosan elszakítanak tőle.

Lucius szórakoztató volt és kacér. Aurélia egész este vele szórakozott, bár az elején igyekezett elutasító lenni, és Caiusra gondolt, próbálta összehasonlítani a két ifjút. Caius komoly, és a munkája is az, hiszen Caesar templomát építi, hallgatag, csak akkor szól, ha mondanivalója van, Lucius pedig léha, az életet könnyen vevő dúsgazdag aranyifjú, aki egész este képes szóval tartani a társaságát, aznap elsősorban Auréliát. Dúsan megrakott asztalokon minden elképzelhető étel, halak, sülték, egzotikus gyümölcsök, sütemények. Egy szófán heverve falatoztak, a fiatal rabszolganők egyik tálat a másik után kínálták eléjük, ők pedig mindegyikről vettek egy-egy darabot, édes, nehéz bort ittak rá, nevettek, néha felpattantak, táncoltak a mimus zenész ironikus, a mindennapi életet, de a mitológiát is kigúnyoló zenéjére. Nagyon népszerű volt ez

a muzsika, és itt egy egész zenekar adta elő, rézfúvósokkal, lantokkal, víziorgonával. Hiába, Róma egyik leggazdagabb családja adta az estélyt. Aurélia észrevette más fiatalok pillantásait is, és az irigy tekinteteket, melyek Luciust kísérték, és ez jólesett neki. Ellazult, jól érezte magát, kicsit meg is szédült a bortól, nem szokott hozzá túlságosan, bár a szülei nem tiltották tőle. Az egyik tánc hevében Lucius szorosan magához ölelte, és azt is nagyon kellemesnek találta. A fiú izmos, kemény teste nekifeszült, és ő ezt határozottan élvezte. Egy pillanatra elgondolta, milyen lenne ugyanez a helyzet Caiussal, de hamar megfélemedezett róla. A zene szünetében Lucius kézen fogta és egy kisebb, hátsó terembe vezette, távol a mulatozó tömegtől. Szorosan átölelte Auréliát, megcsókolta, és Aurélia hagyta, mi több, kívánta a csókját. Lucius ekkor egy mozdulattal letépte róla a szép új ruhát, amit aznapra kapott az apjától, leteperete a csupasz padlóra és szétfeszítette a lábait. Aurélia égető fájdalmat érzett, a végén pedig vérzett. Amikor egyedül maradt, megjelent egy rabszolgány egy új ruhával, megmosdatta, segített neki felöltözni és visszakísérte a társaságba. Sírva kereste meg az apját, aki éppen egy questorral, egy városi ügyésszel beszélgetett elmélyülten. Akkor tetszel neki, éljen, ez el van intézve, ő lesz a férjed, mindössze ennyit mondott, miután Aurélia elpanaszolta, mit tett vele a házigazda fia.

A Forum Romanumra záporozik a déli napfény. Oppia ősz haján is megvillan, ahogy fejét rázva magyaráz. Hófehér ruhájában áll a Vesta-szüzek templomának lépcsőjén, előtte Aurélia. Oppia ide tartozik, jelenleg ő a legidősebb a Vesta-szüzek között. Ez ugyan nem jelent kiváltságot, mégis nagyobb tiszteletet kap, mint társnői. Hétéves kora óta él itt, és őrzi az örök lángot, ennek rendelte életét, és amikor harminc évvel később elmehetett volna, felmentethette volna magát a fogadalma alól egy család reményében, ő maradt, és tanítja az újakat, végzi a rá kijelölt rituálékat. Most furcsán érzi magát, mert Aurélia, mint oly sokan mások, tanácsért jött hozzá, de nemigen tudja, mit mondhatna hatvanhét évesen, szűzen egy lánynak, aki megerőszkolásra panaszodik, és lassan házasságra lép Róma egyik legkiemelkedőbb férfiával. Ha ez az erőszak vele történt volna Aurélia korában, és kiderül, akkor őt halálra ítélik, elevenen eltemetik egy üregbe, ahol van egy ágy, egy mécses, némi étel és víz, nem miatta, az elítélt miatt,

hanem inkább a többiek érdekében, hogy ne érezzék, a halálba küldtek egy papnőt. Persze volt idő, amikor a nőisége olyannyira megmutatkozott, hogy a szüzessége elvesztése érdekében ezt is vállalta volna. De az az idő elmúlt, ezért is folytatta szolgálatot.

Szerencsés vagy, drága kis unokahúgom, szónokolta, hogy az a férfi tett magáévá, akivel amúgy is leéled majd az életed, így nem szégyen, hanem dicsőség övezi a szüzességed elvesztését. A férfi igényének kiszolgálása alapvető női erény Rómában, ezt ne feledd. A törvény őket védi, a nőket elítéli. Mással ne hálj, csak ha a férjed utasít rá. Szeretőd ne tarts, csak az ő tudtával. Nem kell többet tudnod, minden más kialakul majd.

Aurélia magában zokog a lépcsőre rogyva, Oppia már elment, hogy megkezdje a déli rituálét a társnőivel.

Caius, a hallgatag bölcs férfi, a feltörekvő építész most nem hallgat, hanem kiabál. Aurélia fölé magasodik, kezével hadonászva nyomatékosítja szavait: micsoda egy aljas semmirekellő, megölöm, amiért megbecstelenített, megküzdök vele és levágom, mint egy birkát! Aurélia nyugtatja, ügyesebb nálad, egész életében vívott, míg te nem kaptál katonai képzést, esélytelen lennél, édes, felejsük el, szeretlek, soha nem mennék hozzá... Caius magából kikeltve üvölt: már hogy felejthetném el, nem vehetek el egy bectelen nőt, ha nem állok előbb bosszút érte... Aurélia zokog.

Lucius nevet, büszkén megöleli apját, kezét ráz Marcusszal, megkötötték az üzletet. Aurélia busás hozományt kap, és a családi érdekeltségek összeolvadnak. A három férfi elégedetten kortyol a borából.

Apám, soha nem megyek hozzá ahhoz az erőszakos emberhez, inkább temessenek el elevenen, de még egyszer nem érhet hozzám. Aurélia hisztérikusan zokog, arcát egy párnába temeti a kereveten. A magas boltíves csarnokban, a villájuk központi részében visszhangzik jajgatása. Az apja erővel maga felé fordítja, és lassan, tagoltan, még valamennyire együttérzőn is magyarázni kezd: értsd meg, az utóbbi hónapokban több hajónk is eltűnt a tengeren a teljes rakományával együtt, vihar, vagy ki tudja, de súlyos veszteségeket szenvedtünk, ráadásul nem tudtunk időben szállítani Caesar Forumának építéséhez. Muszáj volt

kölcsönkérni, hogy újabb nyersanyagot vegyünk, de a magas kamatoktól úgy eladósodtunk, hogy lassan csődbe megy a család. Caesar nem nézi jó szemmel az ilyesmit, kötelez mindenkit, hogy álljon ki az üzletéért a teljes vagyonával. Mindent elveszithetünk. Egyetlen reményünk Lucius családjának a vagyona, amit a házasságotokkal a rendelkezésünkre bocsátanak. Érted már, miért nem kényeskedhetünk? Aurélia újra zokog.

A küldöncnek én nyitottam ajtót, még van két hét az esküvőig, addig maradhatok, így egyeztünk meg Marcussal. A fiatal fekete rabszolga szó nélkül átnyújtott egy papiruszt, Lucius apjának a pecsétje zárta le. A küldöncöt elengedtem, a levelet odaadtam Marcusnak. Keze remegni kezdett, arca elfehéredett, mire végigolvasta. Mindennek vége, sóhajtott. Odaadta a papiruszt, én is elfehéredtem. Lucius apja értesítette Marcust, hogy a fiát az éjjel orvul leszúrta valaki. Kimentem, megkerestem Auréliát, elmondtam, mi történt. Mosolygott, napok óta először.

A praetor, az elöljáró által összeállított vád szerint Caius éjjel hátulról támadta meg a védtelen Luciust, és leszúrta egy törrel. Caius tagadta a bűnösségét, és az ügyvédje hiába volt kiváló szónok, mégsem tehettek semmit. A bíróság minden tagja egyetértett a váddal, és Caiust halálra ítélték. Másnap délben a Forumon végre is hajtották az ítéletet, bárdal fejezték le. Aurélia összeroppant. És én is, ugyanis tudtam, hogy Caius ártatlan volt. Én béreltem fel egy suhancot, hogy tanítsa móresre Luciust, amiért megerőszakolta a lányt, de a fiú túlteljesítette a megrendelést. Feladtam volna magammal együtt, de nem találtam sehol. Róma hatalmas, ha elbújt, soha nem leljük nyomát.

A kocsi zötyög a terméskövekből kirakott úton. A lány a vállamra hajtja a fejét, zaklatott álmában meg-megrándul, átkarolom. Apja bízta rám, őt száműzte Caesar, mert nem teljesítette a szerződését, emiatt az új Forum építése késedelmet szenved. A rabszolga, akit a lány apjától kaptam, hangosan nógatja a fáradt lovakat. Tudja, ha megérkezünk, felszabadítom, azért siet. Vajon mihez kezd majd Pannóniában, a Duna partján? És mi?

KR. U. 1526

Uram, nevem Benedict, arra az esetre, ha nem ismernél fel, bár oly sok fohász elhagyta ajkam, igazán tudhatnád már. És bocsáss meg, hogy hozzád szólok, tudom, hogy nem vagyok méltó! De olyan nehéz ezt a sok sorsot magamban tartani. Gyóntatóként senkivel nem beszélhetek ezekről, hát hallgass meg Te, Uram, végül is a Te szolgád vagyok és akaratod közvetítője ideleln a bűnösök között. Megengedted, hogy a Santa Maria Maggiore székesegyház papja legyek, a legnagyobb és legmagasztosabb helyé Isten házai közül a világon, és ezért örökké hálás leszek. De vannak terhek, amiket egyedül nem tudok tovább vinni. És szükségem lenne bölcs iránymutatásodra is, mit tegyek ebben a tragikus helyzetben. Elmondom, ahogy történt, és a végén, kérlek, Uram, világosítsd meg elmém, hogyan lehet ezután tovább élni...

A Szent Péterről elnevezett új bazilika építésének huszonegyedik évében járunk, öszentsége, VII. Kelemen pápa uralkodásának pedig harmadik évében. Megboldogult Gergely pápa kezdte a történelmi méretű építkezést, és hozzá hasonlóan utódja is ebbe önti a vatikáni kincstár minden pénzét. Azt csak mellékesen jegyzem meg, hogy a mi gyönyörű templomunk azóta folyamatosan romlik, és semmit sem kapunk felújításra... Megbocsáss, Uram, de mindannyian belerokkannunk ebbe a mértéktelen költekezésbe. Róma, az egyház, és az egyszerű emberek is. Erről is szeretnék beszélni veled.

Maria egy hithű, gazdag kereskedőcsalád leánya, akit van szerencsém kiskora óta kiszolgálni a szentségekkel, nálam keresztelkedett, bérmalmozott, és gyóntatójául is engem választott, mint ennek a történetnek oly sok másik szereplője. Rendszeresen látom a vasárnapi misén is. Tanulmányai során okos, megértő, művészeteket és tudományokat ismerő fiatal nővé érett. Egy alkalommal társaságban megismerte Matteót, az érdemes fiatalembert, aki a vegyészetben igyekszik új eredményeket elérni. Matteo az anyagok átalakításának módoszatait kutatja, hogyan lehet aranyat csinálni bármilyen más, értéktelenebb fémből. Tudom, Uram, ez eretnokség, és fel kellene jelenteni őt a Szentszéknél, de nem tehetem, mert engem köt a gyónási titoktartás. Ráadásul jó szándék, nem önös érdek vezérli, a köz javára kíván adományozni, nem magának felhalmozni a beláthatatlan vagyont, ami így elérhetővé válna. Szegény sorból való, jószándékú fiú ő, szelíd és

buzgó hívó, ha nem tudományokkal foglalkozna, a vallást tekintené életcéljának. Tudom, mert őszintén megnyílt előttem a gyónása során.

Maria, a szentéletű ifjú szűz megmagyarázhatatlan vonzalmat érez ezen ifjú iránt. Megvallotta nekem tiszta szívből szerelmét, amely néhány találkozás után kölcsönösséget nyert. Titokban találkoznak, leginkább a Forum Romanum elhagyatott romjai között, déltájban, amikor kisurran a villájukból, miután a nevelőnője sziesztázni tér. Ott napközben sem jár senki, nem zavarhatják szerelmes magányukat. De be-beülnek ide hozzánk is, vagy a szomszédos ősrégi Santa Pudenziana templomba. Matteo ilyenkor feltűzelve magyaráz Mariának az elért eredményeiről, a kísérleteinek kockázatairól. Egyszer majdnem felgyújtotta magát és a házat, ahol dolgozik a San Giovanni negyedben, amikor szénnel kísérletezett és gáz szabadult fel, ami a levegőre jutva nagy durranással meggyulladt. De szerencsére nem minden kísérlete jár ennyi veszéllyel. A leány szenvedéllyel hallgatja az ifjút, a terveit, hogy a római polgárokat segítené. Tudom, Uram, hogy ez az aranycsinálás az akaratoddal ellentétes törekvés, mégis jó célt szolgál, főként, hogy a Te dicsőségre emelendő templom építése mennyi nehézséget okoz az embereknek. Még szerencse, hogy ő nem az örök élet elixírjét szeretné felfedezni, bár azt mondják, a kettő között már nem nagy a különbség. De ezt te, Atyám, jobban kell tudd nálam...

Bocsásd meg, Uram, csapongó elbeszélésemet, de beszélnem kell valakiről, aki fontos a történet szempontjából. Gyermekekora óta ismerem egy Pietro nevű férfit, aki léhűtő életmódjáról híresült el, templomba sem jár, bár kisfiúként nálam bérmálkozott. Akkoriban ígéretes sors állt előtte, gazdag család, jó erkölcsök, példaszerű társasági elismertség, hatalom, mely egész a Vatikánig elér, és melyet jó célok érdekében használnak... Pietro azonban felnőve meglátta a kivételes helyzetéből adódó lehetőséget, hogy a család hatalmával és gazdagságával sok mindent megengedhet magának. Kimaradt a templomból, abbahagyta tanulmányait, idejének jó részét kétes hölgyek és barátok társaságában töltötte mulatozással... egyszer egy esküvő alkalmával tévedt be ide, Uram, és én kihasználtam az alkalmat, hogy gyónásra bírjam, bár láttam rajta, hogy kapatos... Atyám, elképzelni sem tudod a bűnök ama sokaságát, amit ez a férfi el nem követ nap mint nap. A mi anyaszentegyházunk kötelessége volna az ilyen eltévedt bárányokat kiközösíteni, nehogy másokat is megrontsanak, de én arra gondoltam, megmentem

öt a gyülekezet és a Te számodra, Uram! Azt találtam ki, hogy a példamutató élet megismerése megváltoztathatja a romlott erkölcsöt és segíthet a Te utadat járni még oly bűnös lélek számára is, mint Pietro. Egy alkalommal úgy intéztem, hogy Maria Pietro gyónása után érkezzen, és kértem egy rövid haladékot a lány gyónásának megkezdése előtt, lehetőséget adva nekik a találkozásra és beszélgetésre. Pietro hamar felismerte, milyen különleges személlyel hozta össze a sors, melyet szerény személyem irányított ebben az esetben. Érdeklődni kezdett Maria iránt, és amikor megtudta, hogy gazdag, szinte minden alkalmat megragadott a találkozásra. Maria udvariasan meghallgatta a férfit, de nem bátorította, nem közeledett hozzá, sőt, egy idő után mintha terhére lettek volna ezek a találkozások. Pietro soha ezelőtt ennyit nem járt hozzánk, és nem gyónt, mint abban az időben. Megvallotta vonzalmát az ártatlan fiatal lány iránt. Ekkor kezdetem ráébredni, nem biztos, hogy helyesen cselekedtem...

Pietro elválaszthatatlan bizalmasa, Rafael, aki szintén könnyű életet él, de messze nem olyan gazdag, mint barátja, elmondta egy beszélgetésben, miután biztosítottam róla, hogy köztünk marad, mintha gyónna, legfeljebb Te tudod meg, Uram..., szóval elmondta, hogy amióta Pietro szülei meghaltak, az üzlet már nem megy olyan jól, mint azelőtt, Pietro nem foglalkozik vele, viszont rengeteget költ a kedvteléseire, és emiatt komoly anyagi nehézségei támadtak. Pedig egy aranybányán ült mostanáig, az új bazilika építésére szállítottak anyagot a kezdetektől, már eddig is mesés vagyon ütötte a markukat. A pápai kincstár busásan és pontosan fizetett, igaz, mindenből a legjobbat és a legrágábbat követelte, de meg is adta az árát. Ehhez kellett Pietro családjának kapcsolatrendszere, hogy mindezt be tudják szerezni. Most viszont kezd kiesni a megrendelő kegyeiből, későn szállít, akkor is kevesebbet, mint amennyit megígért. Már egyszer személyesen a pápa öszentsége hívatta magához, hogy helyre tegye az ügyeket, de nem sokat használt, a helyzet érdemben nem változott.

Matteo, Maria kedvese nemrég megvallotta a gyónás szentségében, hogy egy alkalommal megismerte Maria szüleit egy társasági eseményen, ahová őt azért hívták el a sok rangos és gazdag ember közé, hogy látványos bemutatót tartson a tudománya eszközeivel. Ott volt aznap este Pietro is, aki a bemutató alatt nem szakadt el Mariától egy pillanatra sem, folyton körülötte legyeskedett, frissítőkkal, sütemények-

kel traktálta... Matteo bemutatója nagy sikert aratott, különböző anyagokkal más-más színűre festette a lángot, amit egy olajjal működő égő adott, aminek a lángját egy fűjtatóval izzította még hevesebbre, és elmagyarázta, mennyire egyszerű ilyen módon megkülönböztetni egymástól az elemeket, melyek a természetben előfordulnak. Maria édesapja is lelkes természetbúvár, bár őt sokkal inkább az élőlények, elsősorban a madarak érdeklik, neves ornitológus, a villájukban egy egész szoba tele van kitömött madarakkal, melyeket tanulmányoz. Mondom, természetbúvár érdeklődése odáig fajult, hogy a bemutató után meghívta az ifjú tudóst a házukba. Matteóval madarat lehetett volna fogatni (már megbocsáss, Uram, ezért a profán nyelvi tréfáért) örömeiben, remélte, hogy ezzel közelebb kerül ahhoz, hogy megkérhesse Maria kezét. Aznap este Maria apja egy befolyásos vatikáni bíborossal beszélgetett. A kérdésre, hogy lehet ő jelen egy világi társasági eseményen, a bíboros egyszerűen ennyit válaszolt: mi ugyanazt az életet éljük, mint bárki, még ha tekintetünket közben a mennyre vetjük is... Később egyebek mellett a Szent Péter-székesegyház építése is szóba jött. A bíboros aggályosnak találta, hogy a pápa az elődjéhez képest még több pénzt öl az építkezésbe, miközben háborúra készül, és azt hiszi, elég erős a szövetség, amit létrehozott Cognaci Szent Liga néven a francia királlyal, Milánóval és Velencével, és legyőzheti a német császárt, de közben nem ad pénzt a seregnek, alig van épkezláb ember, nagy baj lesz ebből, suttozta halkan. Amíg az építés ebben az ütemben halad, nincs miért aggódni, vélte optimistán Maria apja, a pápa tévedhetetlen, tudja jól, mit csinál... Uram, felelte a bíboros, ha engem kérdezel... de nem kérdezel...

Ugyanezen az estélyen feltűnt Maria szüleinek Pietro érdeklődése, és miután megtudták, ki is ő, mennyire gazdag és befolyásos fiatalember, és szemmel láthatóan Maria jól ismeri őt, meghívták másnapra ebédre. Ennek eredményeként, még mielőtt Matteo egyáltalán eljutott volna a személyes bemutatkozásig, Maria máris Pietro menyasszonya lett, hiszen a fiatalember és a szülők ott az ebéden megállapodtak a lány megkérdezése nélkül. Pietro a családja régi dicsőségét valósnak mutatta be, ezzel nagyon is előnyösnek mutatva be a két család egyesülését egy elrendezett házasságon keresztül. Mindenki nagyon elégedett volt, csak a lány keseredett el végtelenül. Kiszökött a Capitolium-dombon álló villából és Matteóhoz szaladt San Giovanniba. Matteo elkeseredett, el

is mondta nekem később, hogy miféle terveket szövögetett, például, hogy megöli Pietrót, azután azt, hogy felfedi a férfi titkát Maria szülei előtt, de belátta, hogy ezek nem járható utak, a gyilkosságért kivégeznék, a szavainak pedig nem adnának hitelt. Ezután vetette fel, hogy szökjenek meg együtt, Firenze tárt karokkal fogadja a fiatal tudósokat... Maria bizakodni kezdett, de hamar rájött, ez az út is járhatatlan.

Pietro mindennapos vendég lett a családjukban. Sikereit ecsetelve egészen behalózta Maria anyját, nemkülönben apját is. Matteo bemutatkozása tudósként sikeres volt, de amikor Mariához fűződő barátságáról, vonzalmáról kezdett beszélni, rövidúton kitessekelték a villából. Hamarosan bejelentettük az eljegyzést is az egyik vasárnapi szentmisén. Nekem jutott a megtiszteltetés... Maria azonban továbbra is találkozgatott itt a templomban Matteóval. Beszélgettek, amíg a nevelőnő a gyóntatófülkében volt, én pedig gondoskodtam róla, hogy jó hosszú ideig tartson. Amikor Pietro erről tudomást szerzett, nyomoztatni kezdett Matteo után. Megtudta, hogy a Bölcsek kövének kutatásával foglalkozik, ami okkult tevékenységnek, így vallásellenesnek minősül, ezért megszarolta, ha nem hagyja el Rómát haladéktalanul, és felejt el a lányt, akkor feljeleníti a Szentszéknél, ráadásul Mariát is, mint aki régóta tudott erről az istentelen tevékenységről... Matteo átlátott Pietro hazugságán, tudta, hogy nem ártana Mariának, mert akkor hamvába halna a házasság és vele veszne a vagyon... Velem üzenté meg a lánynak, hogy Firenzébe megy, ne keresse, mindkettejük érdekében az lesz a legjobb, ha örökre elfelejtí őt. Azt is elmondtam a lánynak, hogy mindez Pietro zsarolása miatt alakult így, miatta kényszerült menekülni a szerelme. Maria vigasztalhatatlan volt. Szegény lány, és énmiattam történt mindez!

Maria pár nappal később meggyóna nekem, hogy egy szolgálval figyeltetni kezdte Pietro házát, és arra kellett rájöjjön, a férfi semmit sem változott, kétes hírű hölgyek adták egymásnak a kilincset, hajnalig tartó mulatozások verték fel a Tevere partját, ahol Pietro palotája állt. A szolga azt is megtudta Rafaellótól, akit elhívott egy kocsmába és leitatott, hogy Pietrónak a vagyon kell, arra akarja rátenni a kezét. Ebből Maria számára világossá vált, mit kell tennie. Elmondta a szüleinek mindazt, amit megtudott a vőlegényéről. Ők nem hitték el, a szolgát szavahihetetlennek állították be, és elkergették a háztól, még ajánlólevelet sem adtak neki.

Akkor Maria eljött hozzám és a tanácsomat kérte. Nem tudtam más egyebet mondani, csak amit az egyház megkövetel, hogy fogadja a házasságát és a férjét jó szívvel, legyen odaadó feleség és anya, félje a vallást és nevelje gyermekét jó erkölcsre. De legszívesebben azt mondtam volna, lányom, menekülj, őrizd meg szíved tisztaságát, menj Firenzébe és légy boldog a szerelmeddel.

Ó, én vétkem, én igen nagy vétkem, hogy bemutatam e két fiatal egymásnak, az angyali ártatlanságot a pokoli bűnösnek... Maria megölte magát, a Tiberisbe veszett szegény ártatlan, hogy elkerülje a megalázó házasságot. Uram, hogy fogok én elszámolni ezzel az ígéretes fiatal élettel...?

És te, Uram?

KR. U. 2022

Két ujjá közé csippenti az eszpresszós csészét, úgy hajol közelebb a nőhöz az asztalra könyökölve, azt mondd, ez első randin lefeküdtél vele, kérdezi, mégis micsoda taktika ez? Az öregember egész közelről mered a nő arcába, a csészéje majd megérinti a másik orrát, ahogy belekortyol. A nő nem jön zavarba, kezét bizalmasan ráteszi az öreg kezére: meg kellett tudnom, mit várhatok tőle, az én koromban már nem érek rá hasztalan köröket futni, a pasas hatvan fölött van, mi van, ha nem megy neki... Hát, elég gazdag, építési vállalkozó, feleli az öreg, nem mindegy? Nem hát, vágja rá a nő, egy szép nagy házban unatkozni, az élet meg elröpül, mire jó az? Hát eltart téged, meg a fiadat is, érvel az öreg. Arra elég vagyok egyedül is, húzza ki magát a nő, hát mit gondolsz, eddig mi volt, mielőtt bemutatnál neki? Hogy mindig panaszkodtál, hogy nem bírtok megélni, vágja rá a férfi. Enni mindig jutott, és a lakás is megvan, vág vissza a nő, ne képzeld, hogy valami elesett kis nőci vagyok, de hát tudod is te... És, kérdezi az öreg. Megy neki, mondja a nő.

Kis római utca a San Giovanni negyedben, a járda mellett tömött sorban parkoló autók, ötemeletes házak, az alsó középosztály ízlése, nagy központi udvarok hatalmas boltíves bejárattal, rozsdavörös fal, egyen ablaksorok, sakktáblaszerűen nyitott és csukott spaletták, szimmetrikusan, mégis mintha véletlenszerűen néhány erkély, a kapualjban portás mos fel naponta kétszer, öntözi a leandereket, fogadja a szere-

lőket, beengedi őket a lakásokba, felügyel, hogy minden rendben legyen, a bejárattal szemközti zebrán engedi megállni őket, de a rokkant lakó parkolóhelye sérthetetlen, szigorúak a szabályok... az utca túloldalán kávézó, reggelire sajtos toast vagy croissant, kávé, cappuccino, belül nincs ülőhely, csak a pult, a járdán fémasztalok, műanyag székek, hiába november, tizenhat fok van, mindenki kint ül, és mindenki ismer mindenkit, mert mindannyian itt ülnek minden reggel.

Két saroknyira a főúton rendőrautók szirénáznak, gyülekezik a tömeg a tüntetésre, szívrózsaszínű zászlókkal mennek egyelőre a járdán, de ha megkezdődik a vonulás, az egész négysávos úttestet elfoglalják majd. A San Giovanni-bazilika előtt nagy színpad épült, harsog a zene, közel van, idáig is elhallatszik.

Giuseppe, az öreg nyolcvan fölött, kopott barna zakóban üldögél a törzsasztalánál, a bejárattól balra, ritka őszes haját némi olajjal hátrafésüli régmúlt ifjúsága divatja szerint, apró bajusza elegánsan sötétre festve, gyűrűsujjain pecsétgyűrű, előtte kávé, cigarettatárca, hamutál. Mindig van társasága, egymás után ülnek mellé a vendégek, aki siet, korábban, aki ráér, megvárja, míg rá kerül a sor.

A nőt Amandának hívják, a késő negyvenes éveiben jár. Hosszú fekete haja a fekete garbóra omlik a fekete blézer alatt, amit rengeteg fényes lánccal, bizsuval próbál izgalmasabbá tenni. Ha megmozdul, ezek vad lengésbe kezdenek és lágyan csörömpölnek. Markáns arca vékony, szeme élénk, figyelmes. Özvegy, a férje nem sokkal a börtönből való szabadulása után meghalt, összeszedett valami fertőzést, sosem volt egészséges utána az a nagydarab ember. Van egy tizenhat éves fiuk.

Megpaskolja Giuseppe kezét, felpattan, de mielőtt eltűnik a szemben lévő boltíves kapun, az öreg utánaszól: meg sem kérdezed, nekem megy-e? Röhög. A nő kacéran visszapillant, megvonja a vállát, ez nem lehet kérdés, mondja és lelép a zebrára. Mielőtt átér a túloldalra, öklét rázva szidni kezd egy közeledő bőrdzsekis alakot, akinek ősz haja taréjban mered az égre, hagyd békén a fiamat, kiabál utána.

A punk leül Giuseppe mellé, és rögtön belekezd. Amanda eltiltaná tőlem a legjobb tanítványomat, a saját fiát, pedig az a gyerek igazi tehetség, rég nem láttam hozzá fogható basszerost, kérek egy eszpresszót, int közben a fekete felszolgáló lánynak, és Ebony, drágám, megtennéd, teszi hozzá, becsomagolnál egy croissant, nagyon köszi,

majd visszafordul Giuseppéhez, de az közbevág: ne hívd így a jelenlétemben, légy szíves, én nem vagyok olyan rasszista, mint te... A punk megcsóválja a fejét, figyelj, öreg, mondja, tudom, hogy Amiha a neve, tudom, hogy Luzon-szigetről származik egy Laoang nevű városból, tudom, hogy egyetemre jár, harmadéves, orvos lesz és a kávézóban keresi meg a rávalót, cserébe ő is tudja, hogy ide két utcányira születtem, és a mai napig ugyanabban a lakásban élek, hogy van egy punkbandám, sőt, el is jött egy koncertünkre a Traffic Live-be, és tudja, hogy zenetanár vagyok a Saint Louis College of Musicban... rágyújt Giuseppe paklijából, folytatja, és azért hívom Ebonynak, mert elmesélte egy sör mellett, hogy az apja, aki mesztic volt, szóval nem is vérbeli filippínó, ezt a nevet akarta neki adni... ránéz az öregre, biccent, ha többet akarsz tudni róla, kérdezz... Bene, bene, nyertél Alessandro, legyen tiéd az utolsó szó, visszakozik az öreg, túl gyorsan ítéltem. Amiha közben megérkezik a kávéval és a croissant-nal. Szerinted is nagyon jól játszik Amanda fia, igaz, kérdezi a punk. A lány elmosolyodik, si, benone, nagyon jól, mondja mosolyogva és átmegy a másik asztalhoz felvenni a rendelést. Tudod, meghívtam a srácot a bandámba, a koncerten is játszott, emiatt fúj rám az anyja, egy mihasznának tart engem, tiltaná tőlem a gyereket, pedig elkallódna a tehetsége... Kihörpinti a kávé, felpattan, mennem kell, jót dumáltunk, elindul. Farmerja csípőjén lengenek a láncok, bőrdzsekije mintha önálló életet élne a derekán, bakancsa csattog a járdán.

Az öltönyös fiatalember egy idős, ápolt szőke nővel tárgyal nagyon hivatalosan, majd amikor a nő távozik, átül Giuseppe mellé. El vagyok átkozva, nem érti, egyszerűen nem fogja fel, hogy hiába az öröklött vagyon, a gazdagság, a palota meg a tetőtéri lakás a Colosseum mellett, adót azért kell fizetni, a vagyon nem előjog és nem mentesít, de ezt a nagynéném egyszerűen nem látja be, régen minden másképp volt, hajtogatja, és ehhez ragaszkodik... Az öreg elmosolyodik, enyhe kézmozdulattal kíséri a mondandóját: ne azt magyarázd, mit kell csinálnia, mert azt úgyis te végzed el, hanem azt, hogy mi lesz akkor, ha nem csinálja. Hidd el, azonnal észbe kap és szót fogad. A fiatalember hálásan néz rá. Mindig tanulok tőled valamit, jobb vagy hozzám, mint a saját nagyapám, mondja, bár ő már nem él... Hát akkor mindenképpen, dörmögi a bajusza alatt Giuseppe. Az adóhatóság nagyon hálás neked, folytatja a fiatalember, mert amikor elmondom a kollégáimnak, miket

tanácsolsz, azt mindenki megjegyzi és használja is. Legalább ragad valami a fináncokra, morogja az öreg.

Hatalmas terepjáró érkezik, megáll a parkoló autók mellett, félig a zebrán, sportosan elegáns, őszes hajú férfi száll ki, drága ruhák, megfizethetetlen karóra, divatos, illatos. Elhessegeti a fiatalembert, adóellenőrrel nem ülök egy asztalhoz, mondja. Leül az öreg mellé, int, egy eszpresszót kér. Itt lakik ez ragadós finánc, kérdezi, az öreg köhint egyet, rágyújt, a szeretőd szomszédja, fújja ki a füstöt. Amiha megáll előttük, leteszi a kávé, amit másnak hozott ugyan, de amikor meglátja a férfit, inkább neki adja. A férfi rámosolyog, üzenem Farmiga doktor-nak, hogy a jövő héten benéznék, küldjön egy időpontot, megmondod neki, kedves. Amiha bólint, ha beérek a klinikára, megnézem a naptárát és írok egy e-mailt, mondja. Giuseppe a férfihoz fordul, hallom, bejön a nő, mosolyog. Nem gondolod komolyan, ugye, hogy elveszem, kérdez vissza a férfi, nem is az én típusom, és nincs semmije, ennyi volt, meg is mondhatod neki. Szürcsöli a forró lét. Az utcán gyalogosokat kerülgetnek mopedesek, autósok, feltorlódott a forgalom a szabálytalanul parkoló terepjáró miatt. Jól van, mindjárt, int oda egy dudáló türelmetlenkedőnek a kávéscsészével, már a kávéját sem ihatja meg nyugodtan az ember. Én nem mondok neki semmit, morog Giuseppe, ez a te dolgod, ha szakítani akarsz, szakíts, csak ne bánts, mert megbánod. Na, tessék, még ez is, te is csak fenyegetsz, engem ki fog megérteni, pattan fel a férfi, kávéja kilöttyen a járdára. Ezt te fizeted, kiált vissza, elviharzik, bevágja a kocsiajtót, hogy beleremeg. Még percekbe telik, míg el tud indulni, tele az utca, addig folyamatosan dudál. A szemközti kapualjból kikiált a gondnok a felmosófára támaszkodva, halkán, betegeket is laknak itt, pihenniük kell... Giuseppe mereven néz utána, ezt meg mi lelte...

A főúton már megindult a demonstráló menet, énekelnek, táncolnak, a hangosbemondóból üvöltő rigmusokat kántálják: békét! szabadságot! le az elnyomókkal! we are the world, lengenek a szivárványos zászlók...

Lassan dél, bíró úr, mondja a csavargó az öregnek, és lepakolja szatyrait, ideje hazamenned, akkor az enyém lesz a helyed, de mire kimondja, a tulajdonos, erőteljes férfi, volt katona, békefenntartó, elzavarja, ide te nem ülsz, megmondtam, szól utána mély, erős hangon, érződik, hogy parancsoláshoz szokott. Hozzak még valamit, Giuseppe bácsi, kérdi, az öreg a fejét rázza. Mi ütött ebbe, kérdezi merengve, te

is hallottad, hogy beszélt, még Amandát is kihasználja... A tulaj elmondja, amit egy régi megbízható forrástól hallott, hogy nem megy túl jól az építési vállalkozónak, adócsaláson kapták, beperelték, fizetnie kell, de el van adósodva, pénze az nincs... a kissrác az adóhatóságtól, aki itt volt az előbb, a kis mostohaunokád, mosolyog, az tudna mesélni róla, bár nem szabad neki, teszi hozzá. Szegény Amanda, mondja az öreg, szegény...

Feláll, a tulaj segít neki, fogja a botját, megindul a szemközti kapualj felé. A gondnok meglátja, kipattan a zebra közepére, integet. A forgalom mint Vörös-tenger nyílik meg az öreg Giuseppe előtt. Eltűnik a kapualjban. Amiha az asztalokat törölgeti, és a székeket rakja rájuk, a tulaj lánccal egybefűzi őket és lelakatolja. Egy percre eltűnnek odabent, majd megjelenik a lány utcai ruhában, csinosan, energikusan, a tulaj kilép mögötte, hangos csattanással leereszti a rolót, oda is egy lakat. Kétfelé indulnak.

A második emeleti kis terasz alig elég két széknek és a kisasztalnak, a kisasztal alig elég a sakktáblának. Giuseppe és egy tagbaszakadt férfi játszanak, előttük egy-egy sör, de nemigen nyúlnak hozzá. Hallgatnak, gondolkoznak, ez a játszma nem időre megy, lépnek, ha döntöttek, a figurák csattannak a táblán, egyikük sem kíméli őket. Az öreg nyer, elégedetten húz egyet a sörből. Gratulálok, bíró úr, nyújt kezét a tagbaszakadt. Köszönöm, ügyvéd úr, böffent az öreg, haha, most nem jött be a körmönfont ügyvédi gondolkodás. Az egyenes letámadás erőteljes volt, mosolyog az ügyvéd, nem volt menekvés. Hallom, felbérelt az az építési vállalkozó, mondja az öreg. Nos, pereskedni akar, de még nem döntöttem, feleli a másik. És ki az alperes, kérdi Giuseppe. Nem kéne elmondanom, de a bíró úrban megbízom, mondja a tagbaszakadt, az adóhatóságot, azon belül egy fiatal kis fináncot, aki itt lakik valahol, talán ismeri is, bíró úr. Szegény srác, mondja az öreg.

Give peace a chance, zúgja az utca.

A kora este ellenére ilyenkor már sötét van. Giuseppe eléggé elfáradt, mert a pizzéria, ahová tart, pont a háztömb túloldalán van, márpedig ezek nagy házak, több épületszárny, folyosók, liftek, sok lakás, sok ember, és itt ismerik egymást, morfondíroznak, míg a botja után lépked.

Hadd segítsek, ugrik mellé egy fiatalember, jöjjön, Giuseppe bácsi, kerítünk egy helyet. Bekíséri a pizzéria teraszára, int a pincérnek, aki jóváhagyólag bólint, ott jó lesz, leülteti az öreget. Egy pohár proseccót és Carbonara spagettit kérek, súgja az öreg, a fiatalember bólint. Ha beszélne az anyámmal, Giuseppe bácsi, ha tudna hatni rá, hogy engedjen a zeneiskolába vissza, és a bandába, nekem az a jövőm... Add le a rendelést, magadnak is kérj valamit, mondja az öreg, azután beszélünk...

A pizzázó egy a millióból, amit Róma mellékutcáin találni, távol a turisták hadától, ide a helyiek járnak, az itt lakók, az asztalokon piros terítő, hely alig van, a kis teraszt az úttestből kerítette el a tulajdonos, sokan állva várják, hogy a rendelésük elkészüljön, és viszik haza a családnak, itt nincs pizzafutár, a megrendelők beszélgetnek, isznak egy pohár bort, majd futnak a friss, forró étellel, mert az csak úgy jó. Márpedig jó, a tulajdonos nem engedheti meg magának, hogy csak egyszer is hibázzanak, mert ha elveszíti az itt lakók bizalmát, sosem talál új vendégeket, itt neki csak ők vannak.

Nézze, Giuseppe bácsi, a zene nekem minden, ráadásul jó üzlet, a múltkori koncertért többet kaptam, mint amennyit anyám keres egy héten... a fiatalember kortyol a söréből. Jogellenes, hogy sörrel kiszolgálják itt egy tizenhat évest, morogja az öreg, reméltem, tudod, meddig mehetsz el, de látom, nem tudod... anyádnak semmi baja a zenével, de a vén drogos zenetanárossal és a koncerteken a piálással van, és látom, jogosak az aggályai, nem is kell téged belevinni, mész te magadtól is a tilosba. A fiú dühösen felpattan és otthagyja az öreget. Még visszaszól, mielőtt eltűnik a sarkon, hevesen gesztikulál: lecsukatta az apámat, most meg nekem papol, hagyjon minket békén, nem is tudom, anyám mit lát magában.

Nagy fékcsikorgással megáll a hatalmas terepjáró. Egy pincér már ugrik is, három doboz gőzölgő pizzát nyújt be az ablakon. Az építési vállalkozó kihajol, úgy kérdezi, Giuseppe, beszéltél Amandával? Az öreg nemet int a fejével és nagy adag spagettit töm a szájába. Itt csinálják a legjobban, a nagymamája sem tudott jobbat. Evés közben felemelt pohárral int a pincérnek, kér még egy proseccót. A száraz, aromás habzóbor segít a megterhelt gyomrát egy kicsit megkönnyíteni.

Mire befejezi az evést, Amanda érkezik, izgatott, képzeld, megint randira hívott, éppen most tettem le a telefont, már azt hittem, nem érdeklek, egész nap semmi életjel, mintha nem is csináltuk volna tegnap este, amit csináltunk – itt kétértelműen mosolyog. Giuseppe azt várja, kacsintani is fog, egy szappanoperába, mint ez, simán belefér, de a kacsintás elmarad. A pincér leteszi a proseccót, Amanda felkapja, felhajtja egy szuszra, köszönöm, mondja, rohanok, ki kell csinosítsam magam, és alhat ma nálad a fiam, kérdi... elviharzik.

Tüntetők egy csoportja jön hangoskodva, sörrel a kézben, zászlókba burkolózva, kéz a kézben, vagy összeölelkezve, enyhén dülöngélve. Nem józanok, állapítja meg Giuseppe, vajon mi volt az a fontos dolog, amiért megérte nekik a nagy kiállításban ennyire berúgni, morfondíroznak.

A tagbaszakadt ügyvéd érkezik, leül, pizzát rendel. Giuseppe látja rajta, hogy ideges. Hagyja, majd elkezd beszélni, ha úgy érzi, itt az idő. A tüntetők már egy sarokkal arrább járnak, de még mindig ide hallatszik, miről beszélnek: a tőkések kihasználják a kisembereket..., nincsenek jogaink..., a kisebbségek elnyomása intézményi szinten..., békét..., demokrácia... Nem vállaltam az építési vállalkozó ügyét, kezdi az ügyvéd, de segitened kell. Giuseppe összerezzen. Már nagyon régen volt, hogy valaki így szólt hozzá, kérdően néz a másikra. Az elmondja, hogy a leendő ügyfele Amandát akarja behívatni tanúként, amiből majd vádemelés is lehet, mondván, kihasználta őt azzal, hogy viszonyt kezdett vele, csak azért, hogy a szomszédjának, a fiatal adóellenőrnek kémkedjen, mert az a szeretője, és ha adócsaláson kap egy ilyen jónevű gazdag vállalkozót, akkor előléptetik, szóval az egész csak a pénzről szólt, és őt be akarják sározni, satöbbi, satöbbi, satöbbi... Amanda ügyét ingyen is elvállalom, fejezi be. A történelem ismétli önmagát, sottogja Giuseppe. Az ügyvéd kérdően néz rá. Az öreg kér két proseccót, koccintanak. Majd lassan feltápáskodik, megveregeti az ügyvéd vállát, pénzt ejt az asztalra és elindul hazafelé.

Az öregedő punk ül az ügyvéd asztalához, sört kér, elvesz egy szelet pizzát, a szájába tömi. Te tudod, honnan ez a nagy barátság a bíró úr és Amanda között, kérdezi az ügyvéd. A punk nagyot nyel, azután beszélni kezd: Amanda férje jó haverom volt, kedves ember, nagyon szerette a feleségét, nem is próbálkoztam nála, kacsint, pedig igencsak szemrevaló volt akkoriban... Az ügyvéd int, tovább... Egy napon Amanda azzal ment haza, hogy nem mondhat semmit, de el kell utaznia

három napra, mert el kell intéznie valamit. A haverom nem hagyta annyiban, addig-addig kérdezgette, míg a nő kibökte, elrontott valamit a munkahelyén, ami tetemes kárt képes okozni a cégnek, és az egyik kollégája megszarolta, hogy beárulja a főnöknek, akkor pedig még büntető eljárás is indulhat ellene, Amandát még le is csukhatják, de ha megtesz egy egyszerű dolgot – egy csomagot kell leszállítani valahová és a cserébe kapott dolgot visszahozni –, akkor hallgat és segít kijavítani a hibát. Amanda férje ismerte ezt a kollégát, odament és szétverte a fejét egy akáchusáanggal. Ha nem mondtam volna, asztalos volt... Az ügyvéd int, tovább... A férjet elítélték, egészen pontosan Giuseppe, a mi híres-neves, minden lében kanál bírónk ítélte el. Egyszer megkérdeztem, ő mit tett volna a férj helyében, azt felelte, ugyanazt, de ettől még a férjnek börtönben a helye, mert megsértette a törvényt. Szerintem ez hülyeség... az ügyvéd int, tovább... Amandát kirúgták, munkanélküli lett, Giuseppe segített neki új helyet találni, akkor kezdett odafigyelni a nőre. Azt a szemetet pedig, a kollégát nem vonta felelőségre senki, néhány nap múlva viszont autóbalesetben meghalt. A sors azért tud igazságot szolgáltatni. Amanda és az öreg azóta is jóban vannak. Az ügyvéd bólintott, tényleg hasonló a helyzet, a dolgok ismétlődnek...

A tüntetésnek vége, az utolsó zenekar is levonul a színpadról, tízezer ember egyszerre indul meg gyalog Rómán keresztül haza. Nagyon buliztak a béke és az egyenlőség, testvériség, satöbbi nevében, gondolja Giuseppe, és most úgy érezhetik, valami fontosat tettek, ami miatt a világ jobb hely lesz másnapról.

Reggel Giuseppe a szokott időben ott ül a törzsasztalánál. Amiha az első eszpresszóval együtt nyújtja az *Il Messaggero* napilapot, szegény Amanda, mondja szánakozva, szegény, hogy történhetett ilyesmi... A lap főcímben hozza, és hosszú riportot szentelt a hírnek, hogy a neves, gazdag építési vállalkozó késő éjjel, miután éppen hazavitte barátnőjét és hazafelé tartott, a háza közelében a hatalmas terepjárójával halálos autóbalesetet szenvedett. A tüntetésről alig néhány mondatban tettek említést.